

SNP Dalane

Arbeidsgruppe: Energi

ARBEIDSGRUPPENS DELTAKERE	2
HOVEDMÅL.....	2
DELMÅL: DALANE SKAL HA EN NETTOPRODUKSJONSØKNING PÅ MINST 300GWH INNEN 2013 OG NYE 300GWH INNEN 2020. ETTER 2020 SKAL EN VÆRE BIDRAGSYTER AV FORNYBAR ENERGI.	2
SAMLET ENERGIFORBRUK I DALANE SKAL REDUSERES MED 20% FRA DAGENS NIVÅ FREM MOT 2020. DETTE KAN BLANT ANNET GJENOMFØRES VED AT EN STILLER KRAV TIL RENOVERING/NYBYGGING AV OFFENTLIGE/PRIVATE BYGG I FORHOLD TIL ENERGIEFFEKTIVISERING. DALANE HAR BEDRIFTER SOM PRODUSERER VARER SOM OPPFYLLER DISSE KRAVENE I DAG.....	2
STRATEGIER	3
1. STRATEGI FOR VANNKRAFT	3
<i>Tiltak.....</i>	3
<i>Ansvar.....</i>	4
2. STRATEGI FOR VINDKRAFT LANDBASERT	4
<i>Tiltak.....</i>	4
<i>Ansvar.....</i>	5
3. MARITIM ENERGIPRODUKSJON	5
<i>Tiltak.....</i>	5
<i>Det må nedsettes en gruppe umiddelbart som ser på dette. Her er det et stort potensiale for Dalane.....</i>	5
<i>Ansvar.....</i>	5
4. STRATEGI FOR BOKRAFT/BIODRIVSTOFF.....	5
TILTAK.....	7
ANSVAR	7
5. STRATEGI FOR ENERGIEFFEKTIVISERING	7
<i>Tiltak.....</i>	7
<i>Ansvar.....</i>	7
6. TRANSPORT.....	7

Arbeidsgruppens deltakere

Arnt Fahlstrøm, leder

Maj-Britt Støre. Sekretær

Kåre Netland, Rasmus Gundersen, Kjell Andreas Heskestad, Håvard Tamburstuen, Espen Pettersen, Ånund Nerheim, Reinert Vassbø, Gunnar Kvasheim, Per Phillip Mellison, Harald Dirdal, Anne Gunnhild Kraggerud, Kjell Tore Sand, Sigvald Nodland, Monika Bakke

Hovedmål

Dalane skal være en fremtidsrettet energi region.

Dalane skal ha en betydelig reduksjon av energiforbruket og en økning av miljøvennlig energiproduksjon innen 2020 og skal bli nettoeksportør av miljøvennlig og fornybar energi.

Delmål: Dalane skal ha en nettoproduksjonsøkning på minst 300GWh innen 2013 og nye 300GWh innen 2020. Etter 2020 skal en være bidragsyter av fornybar energi.

Samlet energiforbruk i Dalane skal reduseres med 20% fra dagens nivå frem mot 2020. Dette kan blant annet gjennomføres ved at en stiller krav til renovering/nybygging av offentlige/private bygg i forhold til energieffektivisering. Dalane har bedrifter som produserer varer som oppfyller disse kravene i dag.

Strategier

Vi ønsker å styrke samspillet mellom vind, vann og bioenergi i et energisenter på Svåheia. Dette kan bli et senter for pilotprosjekter angående fornybar energi.

Felles for vannkraft, vindkraft, maritimt energiproduksjon, (bølgekraft og vindkraft) Bioenergi er at de økonomiske rammebetingelsene må på plass. De lokale politikerne må påvirke de sentrale myndighetene for å nå de målsetningene vi har satt.

Dersom vi skal få i gang disse prosjektene må en mange steder oppgradere linjenettet. Det kan være vanskelig å få linjenett i bakken og vi må derfor akseptere bygging avluftlinjer i flere tilfeller.

Flere og bedre linje/kabler for å kunne eksportere kraft til Europa.

Energieffektivisering

Verdiskapning

Kommunene må se på om det er mulig å oppgradere egne bygg i forhold til energisparing. Det finnes lokalt produsenter som er kommet langt på energisparetiltak så som vinduer, varmepumper etc.

1. Strategi for vannkraft

Dalane har et potensiale for å øke energiproduksjonen. Målsettingen er å få realisert dette potensialet.

Det arbeides med diverse større og mindre vannkraftprosjekt i Dalane kommunene. Noen av prosjektene er klar for utbygging, andre ligger i køen for konsesjonsbehandling i NVE mens andre er under utredning hos konsulenter.

For Eigersund dreier dette seg om totalt ca 195 GWh

For Lund ca 60 GWh

For Sokndal ca 60 GWh

For Bjerkreim vil erstatning av kraftstasjonen i Ørdsdalen bety en økning fra 2 GWh til 15 GWh. Videre vil andre småkraftverk gi 63 GWh.

Tiltak

Nettkapasitet er den største utfordringen når det gjelder tilknytning av ny produksjon. For Sokndal og Lund er det flaskehalser på regionalnettet i tillegg til kapasitetsproblemer i distribusjonsnettet mange steder.

For Eigersund er det behov for regionalnettlinje enten mot Tonstad, men mest sannsynlig mot Kjelland i Eigersund. Dette dersom det blir utbygging av Hellelandsvassdraget eller dersom det blir utbygging av vindkraft på Skakksjø eller Stokkafjellet.

For Lund er transformatoren i Åna-Sira, eid av Sira-Kvina kraftselskap AS, i perioder opp mot fullt belastet. Dette medfører at en del småkraft prosjekter vil bli utsatt til en transformator med tilgjengelig kapasitet er installert. Dalane Energis regionalnettslinje fra Haukland til Åna-Sira er heller ikke dimensjonert for produksjonen fra alle småkraft prosjektene som er varslet slik at tapene blir svært høye. Disse tapene må dekkes av produsentene. For prosjektene i Hovsherad må det bygges nytt nett beregnet utelukkende for produksjon. Prisoverslag i størrelsesorden 30-40 mill anhengig av hvilke prosjekter som blir realisert.

For Sokndal er problemet det samme som Lund i forhold til Sira-Kvina. Videre er flere av prosjektene lokalisert i områder der det i dag ikke er nett.

Forprosjekter øverst i Bjerkreim vil det være aktuelt med nett tilknytning til Lyse energinett i Maudal, men her er det kapasitetsproblemer og det vil ikke bli knyttet til ny produksjon før der er utført forsterkninger. For de øvrige prosjektene som ønsker tilknytning til Dalane energis nett er det kun de minste prosjektene som kan tilknyttes uten at det kreves større investeringer i nettet.

Felles for alle prosjektene i dag er at det er "først til mølla" politikk som gjelder. Det vil si at så lenge det er kapasitet på eksisterende nett må eier av nettet legge til rette for tilknytning. Nettselskapene har ikke plikt til å investere. Det vil si at utbygger selv må koste forsterkninger/knyttet til nettet..

For å få realisert flere utbyggingsprosjekter må det innføres økonomiske støtteordninger slik at utbyggere kan få økonomi i prosjektene når tilknytning er iberegnet utbyggingskostnadene.

Ansvar

NVE har ansvar for konsesjonssøknadene.

Gruppen foreslår at en kommune i Dalane har hovedansvar for søknader for småkraftverk med god kommunikasjon med Netteier.

2. Strategi for vindkraft landbasert

Dalane regionen har gode forutsetninger for vindkraftproduksjon. Dette potensialet må utnyttes for å nå de målene som er satt for ny fornybar produksjon og klimakutt i regionen.

Det er flere prosjekter i regionen som er konsesjonssøkt. En oversikt over de konsesjonssøkte prosjektene følger vedlagt.

Tiltak

De minst konfliktfylte og beste prosjektene, ut i fra en totalvurdering bør gis prioritet. Kapasitet i eksisterende nett og muligheten for å benytte eksisterende traseer eller eventuelt oppgradere eksisterende linjenett vil også være viktige forutsetninger for kommunenes og regionens prioriteringer.

Tre vindparker i hhv Soknal kommune; "Helleheia" vindpark ved Titania gravene, og "Egersund og Svåheia vindparker" i Egersund kommune som alle har relativt lavt

konfliktnivå vil eksempelvis kunne gjøre begge kommunene selvforsynt med all elektrisitet til samtlige husholdninger i de respektive kommuner. Tilsvarende kan vindparker i Bjerkreim og Gjesdal dekke de lokale behovene i disse kommunene.

En må se på hvilke baseområder som kan egne seg for landbaserte anlegg. Kan dette knyttes opp mot Aker Solution.

Ansvar

Kommunene i forhold til klarlagte prosjekter.

3. Maritim energiproduksjon

Havenergi benytter en gratis og ikke regulerbar energikilde. Det er derfor investeringene i anlegget samt behovet for drift og vedlikehold som bestemmer kostnadene for denne energiformen.

Utnyttelse av havenergi utenfor kysten basert på vind, bølge, tidevann og havstrømmer representerer noen av de største uutnyttede potensialene som er tilgjengelige for energinasjonen Norge. Når det gjelder Dalane regionen, vil fremtidens havmøller utenfor vår kyst gi de største muligheter for innovasjon og næringsutvikling. Det vil bli behov for betydelig landbasert infrastruktur i forbindelse med drift og vedlikehold av havmøllene.

Det kommer en nasjonal strategiplan for maritim energiproduksjon. Det må nedsettes en gruppe som arbeider med å se på hvilket utbytte dette kan få for vår region.

Tiltak

Det må nedsettes en gruppe umiddelbart som ser på dette. Her er det et stort potensiale for Dalane.

Ansvar

Kommunene.

4. Strategi for biokraft/biodrivstoff

BIOENERGI

Olje og energidepartementet (OED) la den 1. april 2008 fram Regjeringens strategi for økt utbygging av bioenergi (bioenergi strategien). Strategien er en oppfølging i forhold til St.meld.nr. 34(2006-2007) Norsk klimapolitikk (Klimameldingen), der det i tilknytning til omtalen av energipolitikken er gjort til et sentralt mål å:

”Sikre målrettet og koordinert virkemiddelbruk for økt utbygging av bioenergi med inntil 14 TWh innen 2020”.

Skal en nå dette målet, er en avhengig av hjelp fra kommunene, og hva passer da bedre enn å forankre de lokale mulighetene i en Strategisk Næringsplan.

På Lagård i Eigersund har en bygd et bioenergianlegg basert på skogflis. Anlegget varmer i dag opp de offentlige bygg på Lagård. Erfaringen så langt er bare positive, og de normale oppstartsvanskene har heldigvis uteblitt. Anlegget på Lagård kan brenne rå flis. Mye gammelt tømmer fra osp til tørrgran har kommet til nytte, og istedenfor å bli til jord har det blitt produsert flere hundre tusen kWh i form av varmt vann.

Tilveksten av skog i Dalane er rimelig stor, og det vil bli en utfordring å få til en rasjonell høsting av denne i årene fremover. Lokal skog vil kunne levere nødvendig flis til flere miljøvennlige varmesentraler i Dalane.

Eigersund kommune har ved utbyggingen på Lagård banet vei for en større satsing på bioenergi i Dalane. Eigersund har ikke sammenliknet prisen på miljøvennlig bioenergi med billig elektrisk konsesjonskraft. Dette er en feil mange kommuner gjør, og da er det helt umulig for miljøvennlige bioenergianlegg og konkurrere med elkraft.

I Dalane ser en for seg disse områdene som interessante områder:

Eigersund:

Industriområdet på Tengsareid.
Boligområdet på Hestneshalvøya.

Bjerkreim:

Meieriet og området rundt med sjukeheim/aldersheim.

Lund:

Barne- og ungdomsskolen ved Lundestranda + planlegging av nytt svømmebasseng.

Sokndal:

Her har det vært mye planlegging allerede, og det er sett på området fra Tuen og opp til gamlehjemmet/ sykehjemmet. Den nye skolen vil forhåpentligvis sette fortgang i planene.

Arbeidsplasser:

Foruten årsverkene i forbindelse med bygging av bioenergianlegga, ser en også for seg skaping av flere varige arbeidsplasser. Arbeidsplasser for å drifte anlegga og arbeidsplasser for å skaffe råstoff til anlegga.

Tiltak

Ansvar

5. Strategi for energieffektivisering

Det er et betydelig potensiale i å utnytte eksisterende energi mer effektivt. For EU er det bestemt at innen 2020, skal det oppnås en besparelse på 20 % av dagens energibruk. Norge vil følge dette direktivet. Dette gjelder for industrien, bygninger, transport, etc. Dalane kommunene skal også innen 2020 redusere sitt energibruk med 20 %, videre legges det til rette for at husholdningene skal kunne redusere sitt energiforbruk tilsvarende.

Framtidens energieffektivisering vil bli basert på ny og forbedret teknologi innen ventilasjon, varmegjenvinning, styringssystemer, etc. Det skal legges til rette for vekst og innovasjon for bedrifter som tilbyr tjenester og produkter innen energieffektiviseringsmarkedet.

Tiltak

Kommunen skaffer seg oversikt over hvor det er mulig å spare energi..Kommunalt tiltak for 20% reduksjon i egen bygningsmasse.

Legge forholdene til rette for energieffektivisering i regulerte bolig/industri områder.

Ansvar

Kommunene.

Tiltak;

6. Transport

I Rogaland genereres ca. 65% av de totale landbaserte klimagassutslippene fra transportsektoren. Det forutsettes at det samme forholdstallet gjelder for Dalane regionen. Det er derfor naturlig å legge til rette for en stegvis overgang fra fossil energibruk til utslippsfri energibruk i transportsektoren for å nå målet om 20% kutt i totale klimagassutslipp i regionen innen 2020.

I Rogaland fylkeskommunes utkast til "klima og energiplan" er det lagt opp til erstatning av 23% av den fossildrevne bilparken med elbiler i 2020 i Rogaland, tilsvarende 48.000 biler. Det er foreslått at utskiftingen starter med "nr. 2 bilene". Tilsvarende kan en andel av bilparken gjøres helt utslippsfri i Dalane regionen i perioden frem mot 2020 med basis i dagens og morgendagens tilgjengelige el biler og lade teknologi. Det vil også være naturlig at Egersund og de øvrige byer og tettsteder i regionen får sin rettmessige relative andel av de regjeringsbevilgede

midler til installering av el ladestasjoner. Totalt skal 5000 nye ladestasjoner for elbiler utplasseres i Norge.

Ettersom Dalane regionen har naturgitte gode vindforhold kan en andel av vindenergien som produseres i perioden frem til 2020 dedikeres til transportsektoren. Med "vind på tanken" fra egne vindparker vil regionen demonstrere at den er i stand til å ta i bruk "kortreist fornybar energi" og delta i den nødvendige omlegging av energibruk fra fossil til ren energi i transportsektoren.

En andel av Egersund vindpark vil eksempelvis kunne levere en energimengde tilvarende hele behovet til alle husstander i Egersund kommune i tillegg til å dekke energibehovet til elbilene i kommunen. Tilsvarende vil en andel av vindproduksjonen fra Helleheia vindpark i Sokndal ved Titania kunne levere all energi til samtlige husstander i kommunen i tillegg til elbilene i kommunen (gitt 20% elbiler i kommunene i 2020).

Kommunene i regionen oppfordres til å legge til rette for denne klimavennlige omleggingen i tillegg til de andre viktige komplementære tiltakene som inngår i foreliggende dokument.